



Til Socialudvalget

25-05-2010

**Orientering vedr. situationen omkring udenlandske hjemløse,
der tager ophold i Københavns Kommune**

Sagsnr.
2010-77913

Dokumentnr.
2010-347072

Baggrund

De seneste år har der været en stigning i antallet af udenlandske borgere med hjemløseadfærd, der tager ophold i København. Socialministeriet har tydeligt meddelt Københavns Kommune, at herberger og natcaféer efter SEL § 110 ikke lovligt har mulighed for at hjælpe med overnatning mv. Som konsekvens heraf har en række private organisationer i den kolde vinter indrettet forskellige overnatningssteder til udenlandske hjemløse i København. I takt med, at det er blevet varmere og sommeren er nært forestående oplever både kommunens egne opsøgende medarbejdere og hjemløsetilbud, samt de private organisationer, at der er en stor stigning i antallet af udenlandske hjemløse i København.

Nærværende notat søger på baggrund af oplysninger fra Hjemløseenheden under Socialcenter København og fra NATNØD, en sammenslutning af 7 danske sociale og humanitære organisationer, at skabe et overblik over situationen på området¹.

**MR Udsatte grupper,
misbrug og bolig**

Bernstorffsgade 17, - Lok.
510
1592 København V

Telefon
3317 3321

Telefax
3317 3731

E-mail
LH60@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683052

www.kk.dk

Den generelle situation i København

Hjemløseenheden under Socialcenter København melder om en markant stigning i antallet af udenlandske hjemløse. De kommer fra mange forskellige lande, men kan overordnet inddeles i tre grupper:

- Borgere fra de øst- og centraleuropæiske lande.
- Forskellige etniske grupperinger fra afrikanske lande.
- Borger fra de øvrige nordiske lande – denne gruppe er dog ikke vokset antalmæssigt, og der er forskellige gode samarbejdsfora mellem de nordiske lande om denne udfordring. Således vil der ikke i nærværende notat blive henvist yderligere til denne gruppe.

De to første grupper er vokset antalmæssigt henover de sidste måneder. I forhold til de øvrige eller traditionelle hjemløse er det typisk armod og ikke psykiske problemstillinger, misbrug eller lignende, der karakteriserer de to første grupper. De bevæger sig endvidere oftere i større grupperinger, og er her ofte kun for en kortere periode, hvorefter de tager retur.

Socialforvaltningen har været i kontakt med foreningen NATNØD, der står bag nød-natherberget i Samuels Kirke, som havde åbent de første tre måneder af året. Tilbage meldingen herfra er i overensstemmelse med meldingen fra Hjemløseenheden, at der kommer stadig flere udenlandske hjemløse til København og at det primært borgere fra hhv. øst- og centraleuropa samt fra afrikanske lande, der kommer hertil. Opgørelser fra NATNØD peger på, at ca. 60 % af brugerne kommer fra Rumænien. Antallet af overnatninger i nødherberget er iflg. NATNØDs egen statistik steget voldsomt fra 2009 til 2010 med ca. 1300 overnatninger, hvilket er en stigning på næsten 60 %, jf. tabel 1.

Tabel 1. Oversigt over antal brugere i Nød-natherberget

| Antal overnatninger og brugere | 2010 | 2009 |
|---|-------------|-------------|
| Antal overnatninger i hele perioden (Jan-marts) | 3359 | 2066 |
| Antal overnatninger i januar | 414 | 460 |
| Antal overnatninger i februar | 1139 | 791 |
| Antal overnatninger i marts | 1806 | 815 |
| Antal unikke brugere i perioden | 446 | 365 |

Kilde: NATNØD's egen statistik, fremsendt til Socialforvaltningen

Ca. 80 % af brugerne er mænd og gennemsnitsalderen er 34 år. De fleste, 84 %, overnatter i Nød-natherberget mellem 1-10 nætter.

Borgere fra øst og centraleuropæiske lande

¹ SAND, OSI, Projekt Udenfor, Domkirkens sociale arbejde, Røde Kors, Kirkens Korshær og Missionen blandt hjemløse.

Gruppen af borgere fra de øst- og centraleuropæiske lande kan inddeles i flere mindre grupper:

- En gruppe polske borgere, der primært består af håndværkere, som har grebet chancen og er taget til København med håb om at finde beskæftigelse. Gruppens antal varierer og i tider, hvor det er vanskeligt at få arbejde samles de i misbrugsfællesskaber forskellige steder rundt om i København.
- To grupper af rumænere, hvoraf den ene gruppe består af ”lykkesvende” med ønske om at få et håndværkerjob, prostituerede og "hustlere". Den anden store gruppe er romaer og de lever adskilt fra den første gruppe. Begge grupper er præget af ekstrem fattigdom og lever en ussel tilværelse også i København. Flere af dem finder dog, at livet som hjemløs i København er bedre end den tilværelse de har mulighed for at skabe sig i hjemlandet. Det vurderes, at deres formål med at opholde sig i København er at tjene så mange penge som muligt og derefter tage retur med håbet om at skabe en mere tålelig tilværelse i Rumænien.
- En gruppe af bulgarere, der ikke er så synlige som de ovenfor nævnte grupper. Der er dog eksempler på, at 20-50 bulgarer opholder sig i lejligheder omkring Nørrebro. Forvaltningen har vurderet, at der er indikatorer på kriminalitet og sagen er derfor videregivet til politiet.
- Endelig er der en restgruppe bestående af russere, ukrainere og baltre - de fylder dog ikke så meget i forhold til ovenstående, hverken som gruppe eller antalmæssigt.

Borgere fra afrikanske lande

Afrikanerne med hjemløseadfærd er en voksende gruppe i det Københavnske gadebillede. Det er primært mennesker fra Nigeria og Ghana, og mange af dem har visum fra Spanien og Italien. På grund af manglende arbejdsmuligheder i Sydeuropa vælger de at søge længere nordpå.

Opholdssteder for de udenlandske hjemløse

I takt med, at antallet af udenlandske hjemløse i København stiger, bliver de også mere synlige rundt om i byen, og ofte opholder de sig i grupper eller slår lejre i parker og på grønne områder.

Helt konkret har forvaltningen observeret følgende steder i København, som særligt attraktive opholdssteder for de udenlandske hjemløse:

Strøgkomplekset i Indre København er centralt for romaernes færden i

byen. De arbejder med tiggeri, lommetyveri og "hustling" - typisk på hovedstrøget. De arbejder i skiftehold og flere af dem sover indimellem nogle timer på en varmerist på Rådhuspladsen.

Kultorget på Købmagergade er et andet samlingssted for de udenlandske hjemløse - her er det især en gruppe af polakker og rumænere (ikke romaer), der holder til. De fylder i dag langt mere end danske misbrugere på Kultorget. Deres ærinde på Kultorget er tydeligvis alkoholmisbrug og der opstår ofte konflikter mellem de to grupperinger. Fedtekælderen, der er et privat værested med mulighed for at få mad etc., ligger tæt på Kultorget og er et andet naturligt samlingssted for disse grupper. Endvidere kommer Projekt Udenfors madvogn i området.

De forretningsdrivende omkring Kultorget føler sig nu så generede af tilstedeværelsen af disse grupper, at de har arrangeret et møde 10. juni med deltagelse af blandt andet politi, Teknik- og miljøforvaltning og Socialforvaltningen. Endvidere er BR-medlem Lars Berg Dueholm inviteret. Det skal i den sammenhæng nævnes, at gruppen af de danske hjemløse er godt kendt af forvaltningen og modtager forskellige tilbud. Mange af dem har egen bolig, men kan i perioder have vanskeligt ved at benytte den. Det er tydeligt, at udfordringerne omkring Kultorget forværres i sommerhalvåret, da torvet her fungerer som et samlingssted for borgere fra hele København.

Amager Fælled er et andet attraktivt opholdssted for grupper af romaer. Her slår de sig ned i lejre og det er tydeligt at se på lejrene, at kriminalitet indgår i deres overlevelsesstrategi.

På samme vis er der observeret mindre telt-samlinger i HC Ørstedsparken, i Botanisk Have og i Fælledparken.

Den varme seng er en udløber af et privat initiativ for udenlandske hjemløse, der startede op som konsekvens af den kolde vinter 2009/2010. Tilbuddet har nu til huse ved siden af Pumpehuset (bag Axelborg) og har 40 faste sovepladser til udenlandske hjemløse. Det er derfor et naturligt samlingssted for forskellige grupper udenlandske hjemløse – og forvaltningen er bekendt med, at der ind imellem opstår konflikter mellem forskellige grupperinger. Som konsekvens heraf er der også indført separate soverum for østeuropæere, afrikanere osv. Der er observeret teltlejre ude foran selve huset.

Krypten/kirken på Nørrebro samt Værestedet Stengade er to andre tilholdssteder for udenlandske hjemløse. Krypten har ligeledes hjemløse fra Østeuropa og fra Afrika og de oplyser, at de frem til sommerlukningen har haft 80-100 overnattende pr. nat. Stengade har været lukket i en kortere periode, men er nu genåbnet og har 20-40 udenlandske hjemløse pr. dag.

Endvidere har biblioteket på Blågårds Plads besøgt af et forholdsvist

stort antal udenlandske hjemløse, der fylder meget - især østeuropæere og afrikanere. De benytter sig af adgangen til computere.

Vesterbro/Istedgade er centrum for stofhandel og prostitution og som følge deraf kan der i de mørke timer ses adskillige udlændinge i området. Mandlige afrikanere har været sat i forbindelse med stofhandlen, mens afrikanske kvinder i stort antal indgår i prostitutionsmiljøet. Det sidste omfatter dog også rumænske kvinder.

Den opsøgende og pædagogiske indsats

Det er Socialforvaltningens vurdering, at antallet af udenlandske hjemløse i bybilledet er yderst vanskeligt at reducere ved en intensiveret pædagogisk indsats fra opsøgende medarbejdere. Det skyldes blandt andet, at målgruppen ofte ikke ønsker kontakt og søger væk, hvis de ser medarbejdere fra forvaltningen. Det er personer, der er her for at tjene penge og de ønsker ikke hjælp til hjemsendelse.

Det afholder dog ikke forvaltningen fra at foretage løbende opsøgende arbejde og målrettede individuelle besøg på de fleste af de lokaliteter, hvor de udenlandske hjemløse ses. I forbindelse med indsatsen på området har forvaltningen et tæt samarbejde med Politiet, medarbejdere fra Vej og Park, lokale erhvervsdrivende, frivillige socialarbejdere og frivillige organisationer.

Opsamling/konklusion

Som det tydeligt fremgår af ovenstående, kan vi konstatere, at der er sket en stigning i antallet af udenlandske hjemløse i København. Da Kommunens handlemuligheder er yderst begrænsede, forbereder Socialforvaltningen aktuelt en skriftlig henvendelse til Socialministeren, Integrationsministeren og Justitsministeren, hvori problemets omfang tydeliggøres, og der redegøres for de problemer, som er en følge af udlændingenes tilstedeværelse. Indtil nu har det ikke været muligt at få politiets eller integrationsmyndighedernes til at påtage sig ansvaret for problemerne. De ministre, der er ansvarlige for lovgivningen vil derfor blive afkrævet svar på, hvordan de vil løse problemerne.